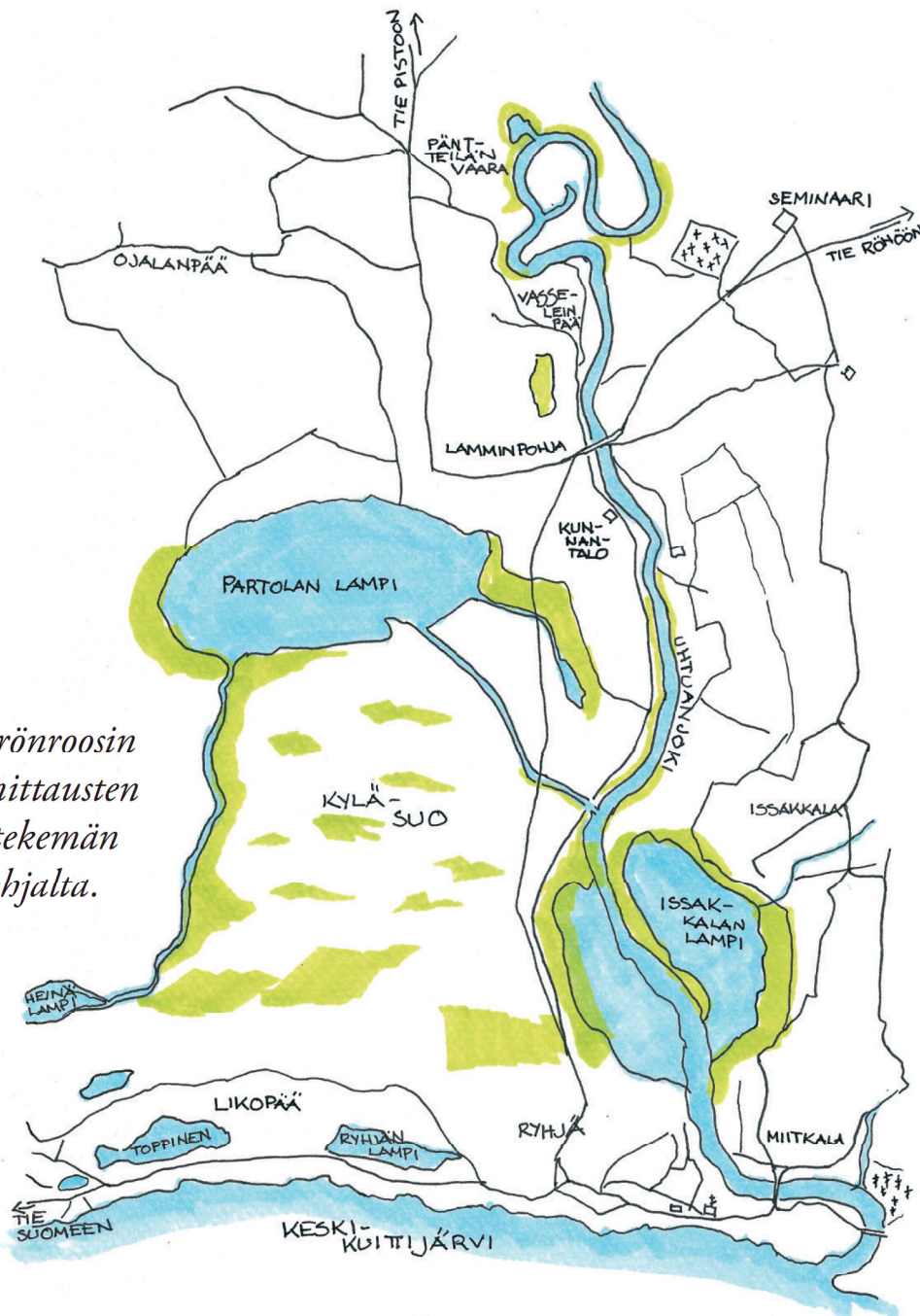

KALLEN SUVUSTA JA LAPSUUDESTA

Kalle Penttinen syntyi 1.3.1889 Uhtualla Lamminpohjassa Päntteilänvaaralla. Päntteilänvaara on mitä todennäköisimmin saanut nimensä Pantelei Afanasjeffin mukaan. Vaaran nimi muuntui kansan suussa Penttisen vaaraksi ja siten myös tämän perheen Afanasjeff-sukunimi ajansaatossa Penttiseksi. Penttilä-nimeäkin Kallen eläessä oli käytetty tai sukunimi lyhennetty osaksi etunimeä: Penttiskalle.

*Kartta Grönroosin
v. 1918 mittausten
mukaan tekemän
kartan pohjalta.*

Kallen isäniä oli Gerasim (Herasim/Jarassima) Ivanovitš Afanasjeff. Hän oli Pantelein pojan Ivanin poika. Samalla kauniilla mäellä, josta silmä kantoi kauas Likopäähän asti, oli asuttu jo monta sukupolvea.¹⁸ Likopäältä Kallen isoisä Gerasim löysi vaimonsa Darja Feropontovna Sergejevan, kuulun runonlaulaja Varahvontta Jamasen (Feropontov Sergejevin) tyttären ja I. K. Inhan kuvista tuttujen Triihvon ja Poavilan sisaren. Gerasim oli käynyt kulkukaupalla yhdessä näiden Jamasen veljesten kanssa. Oheisessa akvarellimaalauksessa ovat nämä Kallen isän Tapani Penttisen enot: Poavila vasemmalla ja Triihvo oikealla.¹⁹

18 Daria Jekusen haastattelut 1970-luvulla

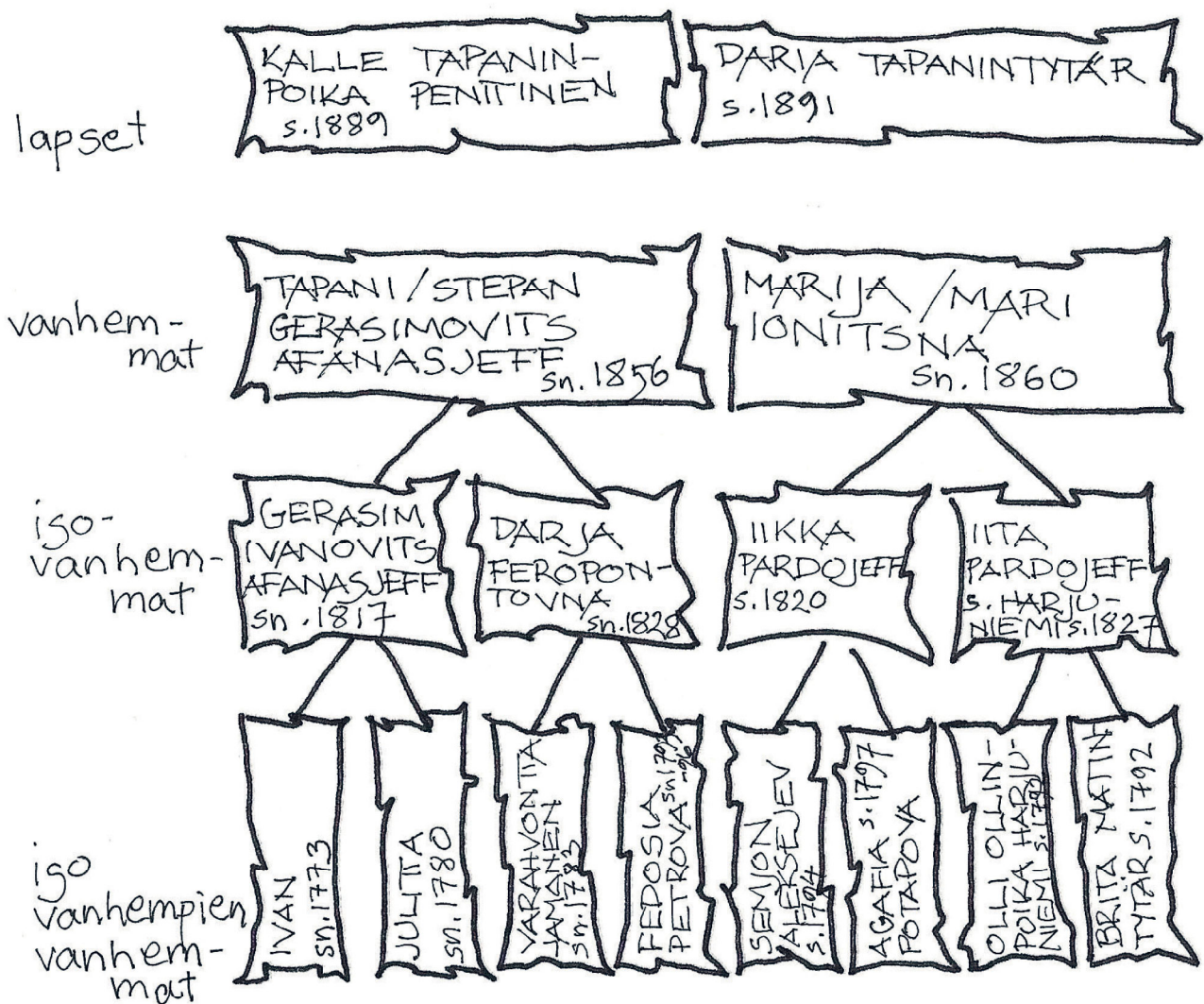
19 Joissain julkaisuissa nämä runonlaulajaveljekset on nimetty väärin, nämä nimet tarkistettu alkuperäisistä kuvista.

VARAHVONTTA JAMASEN LASTEN SUKUPUU

KALLE PENTTISEN ESIVANHEMMAT

Jarassiman ja Darjan lapsista Kallen isä Stefan/Stepan Gerasimovitš Afanasjeff syntyi noin vuonna 1856. Hänet tunnettiin nimellä Tapani Jarassimanpoika Penttinen. Kallen äiti Marija Ionitšna Pardojeva syntyi noin 1860 Lamminpohjassa Iikkalan taloon. Hänet tunnettiin Mari Penttisenä.

Kalle ja siskonsa Daria selvisivät ainoina Tapanin ja Marin lapsista aikuisiksi ja lopulta Suomen kansalaisiksi.

Lapsetkin tiesivät, että elämä ei ollut itsestään selvyys: lapsia syntyi, mutta kaikki eivät jaksaneet elää. Perheeseen syntyneistä lapsista kaksi ensimmäistä ja kaksi viimeistä siirtyivät jo vauvoina tuonilmaisiin. Keskimmäisinä Kalle ja Daria kasvoivat antamaan täyden panoksensa isänsä ja äitinsä tukena ja tulevaisuuden toivoina.

Ei voi olla ajattelematta, että Kalle ihaili syvästi isäänsä Tapani Penttistä. Hän halusi kulkea tämän jalanjalkia niin symbolisesti kuin konkreettisestikin.

Tapani oli käynyt säännöllisesti kotona jouluna. Lisäksi kevästä syksyyn hän teki maatilan töitä Uhtualla. Tapani tuntui olevan lapsirakas. Hän oli ottanut Darian ja Kallen jo pieninä lapsina mukaansa niityn reunalle, vaikka Darian mukaan heistä oli enemmän haittaa kuin hyötyä. Darialle oli jäänyt mieleen, kuinka isä komensi heitä leikkisästi, kun oli ottanut lasten kengät kantaakseen: ”Trampa nu!”²⁰

20 Ruotsinkielinen ilmaus: trampa = polkea, tömistää, ”trampa nu” tarkoittaa tässä ”juoksepa nyt”

Kalle ei ollut viihtynyt Uhtualla venäjänkielisessä opetuksessa, päinvastoin, hän koki itseään kohdellun epäoikeudenmukaisesti eikä mielestään oppinut siellä mitään. Isä otti hänet mukaansa Suomeen ja vei Kittilän seudulle kouluun. Kaukosen kylässä, Vaaran talossa hän sai tuolloin majoipaikan. Majapaikka oli yksi kulkukauppareitin varrella ollut Penttisten yöpymistalo.

Äidin kotitalossa Iikkalassa Kalle valmistautui Suomeen lähtöön. Äidin äiti, Susanna Ulrika Iida Ollintytär Harjunieni eli Iita Partanen, oli syntynyt Suomessa, Tervolassa, ja osasi hyvin kirjoittaa ja lukea suomen kieltä. Niinpä hän opetti lapsenlapsiaan Kallea ja Jennyä.²¹ Daria sai olla äitinsä apuna kotona.

Iita-mummolla oli muitakin taitoja, joita Kalle hyödynsi ahkeraan. Iita Pardojeff etsi kadonneita tai kaivattuja halkaisemalla elohopeapallon lautasella.²² Kalle halusi tietää, oliko isä jo matkalla kotiin ja missä hän oli tulossa. Elohopeapallo heijasteli ikkunasta tulvivaa valoa. Se oli pyöreä kuin metallinen helmi. Teki mieli ottaa se käteen. Kalle oli yrittänytkin tehdä niin, mutta mummo oli estänyt aikeen viime hetkellä huitaisemalla Kallen käden hennolla pihapuusta taittamallaan varvulla. Elohopea oli vaarallista, mutta niin kiehtovaa.

Lautanen asetettiin kamarin pöydälle, jossa oli kaunis pöytäliina ja kesällä oli usein kedonkukkia maljakossa. Kallen toivoessa tietoa isän saapumisesta oli joko joulunalusaika tai kevät, jolloin pöydällä saattoi olla puun oksia, joihin alkoi sisätiloissa puhjeta tuoksuvia tuomenkukkia. Vaikka kuinka pojan sisällä kuohui, piti osata olla tyyni kuin lammen pinta poutasäällä. Tunnelma oli harras eikä mummoa saanut

21 Maiju Keynäs, Kalle ja Iro Penttisen haastattelu, KSS:n arkisto 1955

22 Maiju Keynäs, Kalle ja Iro Penttisen haastattelu, KSS:n arkisto 1955

hoputtaa, kun hän otti tarvekalut kätköistään esille. Kallen silmät pyöristyivät, kun elohopeahelmi vierähti laakealle posliinilautaselle. Tuntui kuin se olisi ollut elävä. Piti odottaa, että se asettui paikalleen. Hennolla varvulla saatettiin ohjailla eloisaa helmeä keskelle lautasta. Lautasen asentoa piti korjaila, jos helmi vieri kaltevuuden takia toiselle laidalle.

Kalle ja mummo istuivat yleensä kumpikin omalla tuolillaan. Kalle lausui mieltään askarruttavan kysymyksen ääneen: missä Tapani-isä oli juuri tällä hetkellä? Tai milloin isä tulee? Oli miltei mahdotonta istua paikallaan, kun mummo otti terävän veitsen ja halkaisi elohopeapallon. Pienet pallot singahtivat ympäri lautasta. Mummo tarkkaili niiden liikkeitä ja kertoi lopulta, missä isä oli.

